

103 — Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um 17. maí. álag á jarðabætur. — Í brjefi frá 21. marz þ. á. hafið þjer, herra amtmaður, mælt fram með uppástungu hins setta umbodsmanns Möðruvallaklausturs um, að 15 kr. álag, er gjört hefir verið ábúanda á klausturjörðinni Flögu fyrir að hafa vanrækt að framkvæma jarðabætur, er hann samkvæmt byggingarbrjefi sínu var skyldur að leysa af hendi, megi börgast manni, er tjeð jörð hefir verið byggð fyrir fardagaárið 1882—83 gegn því, að þessi ábúandi sljetti á nefndu fardagaári 90 □ faðmatúni jarðarinnar.

Þessa tillögu vil jeg samþykkja með því skilyrði, að hinn nýi ábúandi auk nefndrar sljettunar framkvæmi þær aðrar jarðabætur, er fyrir hann munu hafa verið lagðar í byggingarbrjefinu, sbr. tilsk. 13. maí 1776 um garða og þúfnasljettun.

104 — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um frumvarp alþingis til laga 23. maí. um bæjarstjórn á Akureyri. — Með þóknanlegu brjefi 3. okt. f. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hingað frumvarp, er alþingi árið sem leið hafði samþykkt, til laga um bæjarstjórn á Akureyri.

Að vísu er lagafrumvarp þetta í flestum atriðum samkvæmt þeim lögum er annars gilda sem stendur um sveitastjórn á Íslandi, einkanlega tilskipun 20. apríl 1872 um bæjarstjórn í kaupstaðnum Reykjavík. En auk þess, að það víkur frá þessari tilskipun í ýmsum atriðum, er ráðgjafinn sjer eigi næga ástæðu til að bregða út af, er þó einkum ein ákvörðun í því svo lögud, að ráðgjafinn hefir fyrir þá sök eigi getað ráðið til, að það næði staðfestingu. Því að þar sem konum í 4. gr. frumvarpsins er veittur, eigi kosningarrjettur að eins heldur og kjörgengi í bæjarstjórn, þá er það hvorttveggja, að það er óráðlegt í sjálfu sjer, enda er það og í beinni mótsögn við lagafrumvarp það, er alþingi samþykkti um kosningarrjett kvenna, sem komið er út sem lög 12. þ. m. Auk þessa er það auðsætt af umræðunum á alþingi um þetta síðast nefnda frumvarp, að alþingi, sem beinlínis tók þetta atriði sjerstaklega til ihugunar, hefir kannazt við, að ekki væri ástæða til að veita konum kjörgengi í hreppsnefnd yfir höfuð; og virðist eigi vera ástæða til að gjöra undantekningu frá þessari reglu konum í einu sveitarfjelagi í hág.

Samkvæmt þessu kom ráðgjafinn fram með allraþegnsamlegustu tillögu sína um málið, og þóknadist hans hátign konunginum 12. þ. m. allramildilegast að fallast á, að lagafrumvarpi því, er hjer ræðir um, yrði synjað um allrahæsta staðfestingu.

Þetta skal tjáð yður herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og svo að þjer birtið það í B-deild stjórnartíðindanna. En með því ráðgjafinn ætlar sjer að leggja fyrir alþingi það, er kemur saman 1883, frumvarp til laga um þetta efni, skal jafn-þjónustusamlega á yður skorað að gefa stjórnarvöldunum þar á staðnum færi á að láta álit sitt í ljósi bæði um frumvarp alþingis í heild sinni, og sjer í lagi um afbrigði þau frá tilsk. 20. apríl 1872, er þingið fór fram á að því er snertir kosningar í bæjarstjórnina, Væntir ráðgjafinn svo þess, að þjer munið senda honum álit þessi ásamt þóknanlegum ummælum yðar um málið.

105 — Brjef ráðgjafans fyrir Ísland til landshöfðingja um frumvarp alþingis til laga um 23. maí. lækningar. — Með þóknanlegu brjefi 6. október f. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, sent hingað lagafrumvarp, sem einn þingmaður bar upp á síðasta alþingi og þingið sam-

þykkti, og var tilgangurinn með því að nema úr gildi ákvarðanirnar í tilsk. 5. septbr. 1794, að því leyti sem þar er hegning ákveðin fyrir það, að menn, sem eigi eru lög- giltir til læknisstarfa, leggi líf og heilsu sjúklinga í hættu við að taka þá til lækninga, og var til ætlazt í frumvarpinu, að hegningu skyldi því að eins beitt verða, að fullar sönnur yrðu á það færðar, að sá, er lækning framdi án lagaleyfis, hafi valdið sjúklingnum skaða, eða að hann hafi þózt hafa tekið próf í læknisfræði án þess að svo sje. — Jafnframt hafið þjer getið þess, að næði frumvarp þetta lagagildi, þá mundi það í rauninni löghelga skottulækningar og koma í bága við þær ráðstafanir, sem gjörðar eru með örnnum kostnaði úr landssjóði til þess, að veita íbúum landsins aðgang að hjálp prófaðra lækna.

Með því að ráðgjafinn er yður nú samdóma um þetta, og með því að það verður eigi álitíð ráðlegt að gjöra þannig læknisstörf að frjálsri atvinnu, þótti rjett að leggja það til, að tjeðu lagafrumvarpi yrði synjað um allrahæstu staðfestingu, og hefir hans hátígn konunginum 12. p. m. allramildilegast þóknazt að fallast á þá tillögu.

Allt um það verður ráðgjafinn að játa, að hegningarákvarðanirnar í tilsk. 5. sept. 1794 eiga ekki við þessa tíma, og hefir hann því í hyggju að leggja frumvarp til laga um breyting á þeim fyrir alþingi það, er saman kemur 1883; þar að auki mun það í sambandi við þetta verða tekið til ihugunar, hvort ástæða kynni ef til vill að vera til, að veita próflausum mönnum einhvern takmarkaðan aðgang til að fremja læknisstörf, sumpart á eigin hönd og sumpart sem aðstöðarlæknar hjá embattislæknum.

Þetta er eigi látið hjá líða að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og til þess að þjer birtið það í B-deild stjórnartíðindanna.

— **Brjef landshöfðingja til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu um framfærslusveit lausakönu.** — Með úrskurði yðar, herra amtmaður, frá 26. jan. p. á. hefir Seltjarnarneshreppur verið skyldaður til að framfæra Jóhönnu nokkra Guðmundsdóttur og að endurgjalda fátækra sjóði Reykjavíkur kaupstaðar það, sem henni þar, eptir rjettum sundurliðuðum reikningi hefir verið lagt af fátækrafje og hefir Seltjarnarneshreppur áfrýjað úrskurði þessum hingað.

Áfrýjandinn jatar, að Jóhanna sje född í Seltjarnarneshreppi 1838. Árið 1865 fluttist hún með móður sinni Ragnheiði Sigmundardóttur til Reykjavíkur, og virðist sveitarstjórn Seltjarnarneshrepps að hafa útvegað Ragnheiði húsmenskuleyfi þar, að minnsta kosti hefir þetta verið borið í prófi, sem fátækra stjórn Reykjavíkur hefir útvegað, og ekkert haft að athuga við. Víst er það, að Ragnheiður síðan dvaldi í Reykjavík, þangað til hún dó á árinu 1880. Samkvæmt nefndu prófi rjeði Ragnheiður þau 15 ár, er hún þannig dvaldi í Reykjavík, sjálf fyrir heimili þeirra mæðgna og borgaði árlega húsaleigu, með því að taka hana af sveitarstyrk, er hún fjekk frá Seltjarnarneshreppi. Auk þessa styrks hafði hún sjer til framfærís ágóðann af ullarvinnu þeirri, er hún gat unnið, og loksins var Jóhanna, sem spurning er um undir þessu máli, hjá henni og vann fyrir henni. Bøjarstjórnin í Reykjavík hefir nú haldið því fram, að staða Jóhönnu hafi þessi 15 ár verið svo óháð móður hennar að hún hafi ekki verið hjú hennar, að Jóhanna því eigi að skoðast sem húskona, en húsmenskuleyfi hafi hún aldrei fengið, hafi því ðvöl hennar öll 15 ár, sem hún var hjá móður sinni í Reykjavík ekki verið nögileg til þess að hún ynni sjer sveit þar. Þetta álit hafið þjer, herra amtmaður, aðhyllzt og hefir því til styrkingar einkum verið vottað til þess, að Jóhanna hafi hin nefndu ár haft sjer-